

RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA DLA LIDERÓW SPECJALISTYCZNYCH CENTRÓW WSPIERAJĄCYCH EDUKACJĘ WŁĄCZAJĄCĄ (SCWEW)

Redakcja merytoryczna
Agnieszka Pietryka

Redakcja językowa i korekta
Katarzyna Gańko

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład
Wojciech Romerowicz

Elementy graficzne: © Astrovector studio/stock.adobe.com

Warszawa 2020
Wydanie I

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Spis treści

1. Charakterystyka założeń programu	3
1.1. Rola i zadania lidera, wynikające z Modelu SCWEW	3
1.2. Kompetencje lidera, wynikające z Modelu SCWEW	4
2. Cele szkolenia	4
2.1. Cel ogólny	4
2.2. Cele szczegółowe	4
3. Metody prowadzenia zajęć	5
4. Środki i materiały.....	5
5. Moduły szkolenia	5
6. Cele, treści i zasoby dotyczące poszczególnych modułów.....	6
6.1. Moduł I. Kompetencje miękkie lidera. Modele skutecznego zarządzania.....	6
6.2. Moduł II. Szkoła ogólnodostępna przyjazna uczniom ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi	7
6.3. Moduł III. Organizacja i zadania SCWEW	8
6.4. Moduł IV. Planowanie i realizacja zadań SCWEW	9
6.5. Moduł V. SCWEW we współpracy z przedszkolami i szkołami ogólnodostępnymi	10
6.6. Moduł VI. Monitorowanie i ewaluacja pracy SCWEW	12

1. Charakterystyka założeń programu

W ramach projektu „Opracowanie modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, wypracowano Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (zwany dalej Modelem SCWEW). Proponowany ramowy program szkoleń ma na celu przygotowanie liderów SCWEW.

1.1. Rola i zadania lidera, wynikające z Modelu SCWEW

Do zadań lidera SCWEW należeć będzie opracowanie strategii działania i organizacja pracy Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW). Rolą lidera będzie zapewnienie odpowiednich warunków do realizacji wsparcia szkół poprzez dobór specjalistów, nauczycieli i ekspertów, budowanie klimatu służącego współpracy i dzielenia się wiedzą między szkołą/placówką specjalną a szkołami ogólnodostępnymi.

Do zadań lidera SCWEW należeć będzie w szczególności:

1. koordynowanie pracy SCWEW;
2. dobór kadry do realizacji zadań SCWEW;
3. inicjowanie i koordynowanie współpracy ze szkołami ogólnodostępnymi;
4. wspieranie kadry kierowniczej szkół ogólnodostępnych w realizacji zadań projektowych;
5. kierowanie zespołem ekspertów, nauczycieli i specjalistów i inspirowanie ich do działania;
6. koordynowanie procesu ewaluacji zadań SCWEW;
7. realizacja zadań wynikających ze współpracy z Centrum Koordynującym;
8. współpraca z liderami innych SCWEW w zakresie zadań realizowanych w projekcie;
9. współpraca z organem prowadzącym w zakresie zatrudniania/organizacji pracy osób realizujących zadania SCWEW;
10. współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
11. współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ze zróźnicowanymi potrzebami oraz ich rodzin;
12. organizacja wizyt studyjnych (dobre praktyki);
13. uczestniczenie w szkoleniach dotyczących realizacji zadań projektowych/grantowych SCWEW.

1.2. Kompetencje lidera, wynikające z Modelu SCWEW

Lider SCWEW powinien kierować się w działaniu wysokimi standardami etycznymi i moralnymi. Powinien mieć kompetencje przywódcze i efektywnie komunikować się z członkami zespołu. Ważna jest umiejętność nawiązywania kontaktów interpersonalnych, budowania dobrych relacji w zespole i zjednywania sobie ludzi. Pożądane będą również kreowanie pomysłów i rozwiązań oraz otwartość, umiejętność oceny i akceptacji propozycji działań innych osób. Liderowi SCWEW w realizacji zadań projektowych pomogą umiejętności zarządzania zmianą, podejmowania decyzji, wyznaczania celów działań, tworzenia nowej struktury i warunków do wdrażania zaplanowanych rozwiązań, elastyczność, odporność na stres i niepowodzenia.

Wymaganiem formalnym jest 3-letnie doświadczenie w pracy w obszarze zarządzania oświatą i kształcenia specjalnego oraz zatrudnienie w szkole/placówce, w której powstaje SCWEW.

2. Cele szkolenia

2.1. Cel ogólny: przygotowanie do pełnienia roli lidera SCWEW

2.2. Cele szczegółowe

- Poszerzenie wiedzy i wzbogacenie umiejętności w zakresie koordynowania i zarządzania pracą zespołu oraz umiejętności komunikowania się w zespole.
- Przygotowanie do udzielania wsparcia szkołom ogólnodostępnym w zakresie pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi.
- Wykorzystanie Modelu SCWEW do pełnienia roli i realizacji zadań SCWEW przez szkołę specjalną/placówkę.
- Ustalanie zasad współpracy SCWEW z przedszkolami i szkołami w ramach realizacji zadań SCWEW.
- Planowanie i udzielenie wsparcia merytorycznego, kadrowego oraz rzeczowego dla przedszkola i szkoły ogólnodostępnej w ramach realizacji zadań SCWEW.
- Wprowadzenie do pełnienia roli lidera, wykonywania zadań oraz sposobów uzyskiwania informacji o pracy SCWEW na różnych etapach działania.

3. Metody prowadzenia zajęć

- Wykłady
- Warsztaty prowadzone metodami aktywizującymi z wykorzystaniem takich technik jak: rozmowy w kręgu, praca w małych grupach, symulacja rozmów, burza mózgów itp.
- Ćwiczenia, w tym z wykorzystaniem TIK
- Metoda problemów
- Zadania wdrożeniowe
- Inne – według potrzeb

4. Środki i materiały

- Scenariusze zajęć
- Publikacja „Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”
- Prezentacje multimedialne, materiały ksero, karty pracy
- Flipcharty, papier A4, pisaki, wideoprojektor (rzutnik), komputer, ekran
- Tablica interaktywna, mata edukacyjna, tablety
- Narzędzia TIK

5. Moduły szkolenia

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin	Uwagi
I	Kompetencje miękkie lidera. Modele skutecznego zarządzania	4	I część: 15 godzin oraz zadanie wdrożeniowe
II	Szkoła ogólnodostępna przyjazna uczniom ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi	4	
III	Organizacja i zadania SCWEW	7	
IV	Planowanie i realizacja zadań SCWEW	9	II część: 15 godzin
V	SCWEW we współpracy z przedszkolami i szkołami	2	
VI	Monitorowanie i ewaluacja pracy SCWEW	4	
Liczba godzin		30	

6. Cele, treści i zasoby dotyczące poszczególnych modułów

6.1. Moduł I. Kompetencje miękkie lidera. Modele skutecznego zarządzania

Cel ogólny modułu: poszerzenie wiedzy i wzbogacenie umiejętności w zakresie koordynowania i zarządzania pracą zespołu oraz umiejętności komunikowania się w zespole

Cele szczegółowe

Po zakończeniu szkolenia uczestnik:

- zna warunki skutecznego porozumiewania się oraz umiejętności, jakie powinni posiadać uczestnicy procesu komunikacyjnego;
- zna zasady współpracy w grupie;
- wie, jak zbudować trwały i efektywny zespół, rozumie celowość i niezbędność tych procesów podczas realizowania zadań SCWEW;
- umie koordynować pracę zespołu;
- zna i potrafi stosować różne style zarządzania;
- planuje własny rozwój jako lidera.

Treści modułu/liczba godzin: 4 godziny

- Komunikacja – pożądane umiejętności partnerów komunikacyjnych, warunki skutecznego porozumiewania się.
- Zasady współpracy w grupie – zasadność, celowość, podejmowane role i wynikające z nich zadania.
- Budowanie zespołu i koordynacja prac zespołu.
- Sytuacje trudne w zespole i skuteczne strategie ich rozwiązywania.
- Tworzenie klimatu pracy zespołowej, wsparcie pracowników.
- Proces grupowy.
- Kompetencje lidera SCWEW.

Zasoby online do modułu I

[Biblioteczka dyrektora szkoły/placówki – Przywództwo](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Gorzeńska O., Radanowicz E., (2019), *Zmiany, innowacje, eksperymenty W poszukiwaniu inspiracji Poradnik dla dyrektorów szkół i nauczycieli*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Mikołajczyk K., (b.r.), *Nowe trendy w kształceniu dorosłych*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

<https://www.ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-ttattachments/includes/download.php?id=5521>

6.2. Moduł II. Szkoła ogólnodostępna przyjazna uczniom ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi

Cel ogólny modułu: wprowadzenie do udzielania wsparcia szkołom ogólnodostępnym w zakresie pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami

Cele szczegółowe

Po zakończeniu szkolenia uczestnik:

- zna ideę i założenia edukacji włączającej oraz propozycje działań wdrożeniowych;
- zna podstawowe zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego w szkole ogólnodostępnej;
- analizuje potrzeby szkół ogólnodostępnych w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego;
- analizuje dane dotyczące przedszkola i szkoły ogólnodostępnej w zakresie wdrażania edukacji włączającej, w szczególności udzielanego wsparcia;
- ma podstawowe informacje na temat funkcjonowania uczniów w klasie zróżnicowanej (kontakty z rówieśnikami, przyswajaniem wiedzy i umiejętności itd.).

Treści modułu/liczba godzin: 4 godziny

- Koncepcja i implementacja edukacji włączającej (w tym: zmiany w edukacji, rozwój edukacji włączającej, dokumenty międzynarodowe, edukacja włączająca – perspektywa nauczyciela, ucznia, rodzica; 1 godzina).
- Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego (1 godzina).
- Tworzenie klimatu szkoły realizującej edukację włączającą (2 godziny).

Zasoby online do modułu II

Antoszkiewicz E., (2017), *Tworzenie warunków edukacyjnych dla ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Chrzanowska I., Szumowski G., (2019), *Edukacja włączająca w przedszkolu i szkole*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Cybulska R. i in., (2017), *Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji w świetle nowych przepisów prawa oświatowego*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Cybulska R. i in., (2016), *Uczeń z zespołem Aspergera w szkole ogólnodostępnej*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Edukacja włączająca – seria publikacji](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Jak wprowadzić w życie ocenianie włączające](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Kędra M., (b.r.), *Włączanie rodziców w edukację dzieci*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Krakowiak K. (red.), (2017), *Diagnoza specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[MEN edukacja włączająca w praktyce](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Ocenianie wspierające proces uczenia się a uczniowie ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Publikacje Europejskiej Agencji na rzecz Rozwoju Edukacji Specjalnej i Włączającej](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Publikacje dla specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Puchała E., (2009), *Szkoła jako wspólnota osób. Poradnik dla nauczycieli i wychowawców*, Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Pyżalski J. (red. nauk.), (2020), *Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*, Warszawa: EduAkcja.

Smyczek A., Dońska-Olszko M., (2016), *Edukacja uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

6.3. Moduł III. Organizacja i zadania SCWEW

Cel ogólny modułu: wykorzystanie modelu SCWEW do pełnienia roli i realizacji zadań SCWEW przez szkołę/placówkę specjalną

Cele szczegółowe

Po zakończeniu szkolenia uczestnik:

- zna rolę i zadania SCWEW;
- zna strukturę i organizację SCWEW;

- potrafi wskazać partnerów SCWEW (instytucje, lokalne zasoby we współpracy, z którymi realizowane będą zadania SCWEW);
- proponuje działania dla SCWEW wspierające szkołę ogólnodostępną jako szkołę dla wszystkich;
- potrafi koordynować przeprowadzenie pogłębionej diagnozy potrzeb szkół ogólnodostępnych.

Treści modułu/liczba godzin: 7 godzin

- Zasady utworzenia i funkcjonowania SCWEW.
- Definicje i rola SCWEW.
- Struktura SCWEW.
- Zadania SCWEW.
- Partnerzy SCWEW i ich udział w realizacji zadań SCWEW.
- Działania SCWEW wspierające szkołę ogólnodostępną jako szkołę dla wszystkich.
- Diagnoza pogłębiona szkół ogólnodostępnych.

Zasoby do modułu III

Publikacja „Model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”

Prezentacje dotyczące roli i zadań SCWEW

6.4. Moduł IV. Planowanie i realizacja zadań SCWEW

Cel ogólny modułu: zaplanowanie i udzielenie wsparcia merytorycznego, kadrowego oraz rzeczowego dla przedszkola, szkoły w ramach realizacji zadań SCWEW

Cele szczegółowe

Po zakończeniu szkolenia uczestnik:

- planuje zakres i sposoby pracy zespołu SCWEW w kontekście nowej roli przedszkola/szkoły/placówki specjalnej;
- na podstawie diagnozy potrzeb przedszkola/szkoły ogólnodostępnej określa zakres współpracy ze SCWEW;
- zna zakres udzielonego wsparcia w zakresie diagnozy, organizacji kształcenia, wsparcia specjalistycznego, współpracy z nauczycielami, specjalistami i rodzicami;
- umie współpracować z innymi liderami SCWEW w celu wymiany doświadczeń i realizacji zadań;
- potrafi zaplanować działania umożliwiające podnoszenie kompetencji kadry SCWEW w celu realizacji zadań (np. poprzez funkcjonowanie i rozwój sieci współpracy i samokształcenia, szkolenia, warsztaty, konferencje);
- potrafi koordynować działania mające na celu zaopatrywanie przedszkoli i szkół w sprzęt specjalistyczny i materiały dydaktyczne, zgodnie z ich potrzebami;

- wie, jakie są zasady organizacji i funkcjonowania wypożyczalni sprzętu specjalistycznego;
- zna zasady współpracy z Centrum Koordynującym w ramach realizacji działań SCWEW;
- umie zaplanować zadania SCWEW, uwzględniając lokalne strategie działań na rzecz dostępności i szkoły dla wszystkich;
- proponuje rozwiązania organizacyjne sprzyjające podnoszeniu jakości wsparcia udzielanego przez SCWEW.

Treści modułu/liczba godzin: 9 godzin

- Proces planowania i organizacji pracy SCWEW.
- Diagnozowanie potrzeb przedszkola i szkoły ogólnodostępnej.
- Projektowanie wsparcia dla przedszkoli i szkół ogólnodostępnych na podstawie przeprowadzonej diagnozy.
- Ogólne zasady tworzenia i modyfikacji harmonogramu wsparcia udzielanego przedszkolu i szkole ogólnodostępnej.
- Formy i metody wsparcia kadry kierowniczej, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół ogólnodostępnych oraz rodziców przez SCWEW, w odniesieniu do określonych potrzeb/zadań.
- Współpraca z Centrum Koordynującym i innymi liderami SCWEW.
- Planowanie działań podnoszących kompetencje w zakresie edukacji włączającej (np. kadra SCWEW, przedszkola i szkoły biorące udział w projekcie, JST) poprzez funkcjonowanie i rozwój sieci współpracy i samokształcenia, szkolenia, warsztaty, konferencje itp.
- Zasady organizacji i funkcjonowania wypożyczalni sprzętu specjalistycznego.
- Działania w środowisku lokalnym na rzecz idei szkoły dla wszystkich.

Zasoby online do modułu IV

Arkabus A., Płusa A. (b.r.), *Sieci współpracy i samokształcenia jako nowa forma doskonalenia nauczycieli w pracy z nowymi technologiami*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Materiały na platformie Doskonalenie w sieci](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

6.5. Moduł V. SCWEW we współpracy z przedszkolami i szkołami ogólnodostępnymi

Cel ogólny modułu: ustalenie zasad współpracy SCWEW z przedszkolami i szkołami w ramach realizacji zadań

Cele szczegółowe

- określa zasady współpracy między pracownikami SCWEW a nauczycielami, specjalistami, koordynatorem ds. edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW oraz rodzicami z przedszkola i szkoły ogólnodostępnej;

- planuje działania umożliwiające współpracę pracowników SCWEW ze szkołami i przedszkolami;
- określa zasady współpracy między SCWEW a innymi interesariuszami w działaniach wspierających przedszkole i szkołę ogólnodostępną;
- proponuje rozwiązania w zakresie prowadzenia dokumentacji realizowanej współpracy z przedszkolem i szkołą.

Treści modułu/liczba godzin: 2 godziny

- Zakres i sposób nawiązania współpracy z przedszkolem i szkołą, w tym nauczycielami, specjalistami, rodzicami.
- Organizacja pracy zespołu SCWEW umożliwiająca skuteczną realizację działań.
- Dokumentowanie współpracy.
- Zasady nawiązywania i koordynowania współpracy wewnątrzszkolnej i zewnętrznej.
- Rola koordynatora edukacji włączającej i współpracy ze SCWEW.

Zasoby online do modułu V

Domaradzka-Grochowalska Z. i in., (2015), *Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania. Zeszyt 3. Planowanie działań*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Grabowska A. i in., (2015), *Dziecko z niepełnosprawnością w przedszkolu i szkole ogólnodostępnej – wyzwanie dla JST*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Kocurek M., Sołtysińska I., Świeży M., Wachna-Sosin I., (2015), *Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Model Lokalnej Współpracy na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, (b.r.), Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Wspomaganie szkoły – krok po kroku [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Szumilas E.M., Czopińska M., Karczewska Gzik A., Stępnia K., (2016), *Model współpracy instytucji i placówek oświatowych realizujących kształcenie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 24.05.2020].

6.6. Moduł VI. Monitorowanie i ewaluacja pracy SCWEW

Cel ogólny modułu: dbanie o wysoką jakość wsparcia udzielanego przez SCWEW poprzez prowadzenie ewaluacji działań

Cele szczegółowe modułu

Po zakończeniu szkolenia uczestnik:

- prowadzi/planuje ewaluację, monitorowanie i zapewnia wysoką jakość realizowanych działań;
- zna rolę i zadania procesu monitorowania pracy SCWEW;
- zna formy i metody wykorzystywane w procesie monitorowania i ewaluacji;
- konstruuje proste narzędzia do ewaluacji i monitorowania oraz raporty;
- potrafi wykorzystać wyniki do realizacji zadań lidera SCWEW;
- rozumie zasady wykorzystania informacji w działaniach SCWEW.

Treści modułu/liczba godzin: 4 godziny

- Monitorowanie i ewaluacja jako proces w działaniach SCWEW.
- Formy i metody monitorowania i ewaluacji.
- Konstruowanie podstawowych narzędzi oraz raportów.
- Wykorzystanie wyników monitorowania i ewaluacji.

Zasoby online do modułu VI

Bienias S., Strzęboszewski P., Opałka E. (red.), (2012), [Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej](#), Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Brzezińska-Hubert M., (b.r.), [Pakiet Edukacyjny Pozaformalnej Akademii Jakości Projektu. Część 4. Ewaluacja w pracy metodą projektu](#), Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Doradca Dyrektora. Metody i narzędzia ewaluacyjne](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020].

[Doradca Dyrektora. Planowanie ewaluacji](#) [online, dostęp dn. 24.05.2020]

Mazurkiewicz G. (red.), (2012), [Jak być jeszcze lepszym? Ewaluacja w edukacji](#), Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Ostrowski Ł., Wiśnicka M., (2016), [Ewaluacja. Jak to się robi?](#), wyd. II, Warszawa: Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Wantuch P., (b.r.), [Monitorowanie pracy szkół. Raport z badań](#), Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji, Uniwersytet Warszawski [online, dostęp dn. 24.05.2020].

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl